

Postanowienie z dnia 9 kwietnia 2009 r.

I UZ 1/09

Przesłanka „niemożności skorzystania w poprzednim postępowaniu” ze środków dowodowych (art. 403 § 2 k.p.c.) jest spełniona, jeżeli były one przedmiotem uwzględnionych wniosków dowodowych strony, a dowód z nich nie został przeprowadzony wskutek ich niezyskania przez sąd.

Przewodniczący SSN Katarzyna Gonera, Sędziowie SN: Józef Iwulski (sprawozdawca), Roman Kuczyński.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 9 kwietnia 2009 r. sprawy z odwołania Edwarda R. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi Wojewódzkiemu w C. o emeryturę górniczą, na skutek zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18 września 2008 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżone postanowienie.

U z a s a d n i e n i e

Postanowieniem z dnia 18 września 2008 r. [...] Sąd Apelacyjny w Katowicach odrzucił skargę ubezpieczonego Edwarda R. o wznowienie postępowania zakończonogo prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 20 grudnia 2007 r. [...] w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi Wojewódzkiemu w C. o emeryturę górniczą.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Apelacyjny wskazał, że złożona przez ubezpieczonego skarga jest niedopuszczalna, bowiem powołana w niej podstawa wznowienia określona w art. 403 § 2 k.p.c. w rzeczywistości nie wystąpiła. Zdaniem Sądu, zaświadczenia przedstawione przez ubezpieczonego dla uzasadnienia potrzeby wznowienia postępowania, które otrzymał w dniu 25 marca 2008 r. od prezesa zarządu Przedsiębiorstwa Montażu Urządzeń Elektrycznych Spółki z o.o. w M. (obejmujące między innymi zakres obowiązków na stanowiskach kierownika i zastępcy

kierownika oddziału remontowego) nie stanowiły dla skarżącego „nowości” objętych art. 403 § 2 k.p.c., gdyż ubezpieczony „był świadomy istnienia tych dokumentów już na etapie inicjowania niniejszego postępowania”. W ocenie Sądu Apelacyjnego, te dokumenty nie były dla ubezpieczonego „nieujawnialne”, a także nic nie stało na przeszkodzie, aby skarżący wystąpił o nie do Przedsiębiorstwa Montażu Urządzeń Elektrycznych przed prawomocnym zakończeniem postępowania. Skoro skarżący otrzymał je obecnie, to znaczy, że wcześniej również „były w jego zasięgu”. W dodatku to, że nawet ubezpieczony określił te środki dowodowe mianem „dodatkowe”, zamiast „nowe”, świadczy o tym, iż skarżącemu znany był wcześniej dowód w postaci załączonych do skargi zaświadczeń i wobec tego miał obiektywną możliwość ich przedstawienia w toku zakończonego postępowania.

W zażaleniu na to postanowienie ubezpieczony zarzucił naruszenie art. 403 § 2 k.p.c., twierdząc, że żądanie wznowienia postępowania było usprawiedliwione. Żalący się podkreślił, że wykrycie przez niego nowych dowodów nastąpiło w nowych okolicznościach faktycznych oraz przy uwzględnieniu tego, iż w toku postępowania Sąd pierwszej instancji zwracał się trzykrotnie o dostarczenie akt osobowych Waldemara K. (bezpośredniego przełożonego ubezpieczonego), które to jednak akta zaginęły, wobec czego Sąd ich w ostateczności nie otrzymał. Tym samym te akta osobowe były „nieujawnialne” dla skarżącego i istniała obiektywna niemożliwość ich pozyskania w tym czasie, zarówno przez Sąd, jak i przez skarżącego. Uczyniony pod adresem ubezpieczonego przez Sąd Apelacyjny zarzut ewentualnej opieszałości w przedkładaniu środków dowodowych jest nietrafny także z tego powodu, że Sąd Okręgowy nie mógł uzyskać akt osobowych i w dodatku dołączone do skargi o wznowienie postępowania dokumenty pochodzą z akt osobowych osoby trzeciej, a ich pozyskanie przez skarżącego było możliwe jedynie z zachowaniem trybu przewidzianego w przepisach o ochronie danych osobowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione. Zaskarżone postanowienie podlega uchyleniu, gdyż jest co najmniej przedwczesne. Z treści uzasadnienia postanowienia Sądu drugiej instancji nie wynika, aby Sąd Apelacyjny podjął próbę weryfikacji twierdzenia skarżącego, że w toku postępowania wnosił o dopuszczenie dowodu z tych dokumentów i wniosek ten został uwzględniony, a odezwa Sądu pierwszej instancji o na-

desłanie akt osobowych Waldemara K. nie odniosła skutku. Gdyby tak było to podstawą wznowienia jest „wykrycie środków dowodowych” a nie okoliczności faktycznych. Możliwa i dopuszczalna z punktu widzenia dowodzenia podstaw wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c. jest sytuacja, gdy określona okoliczność jest znana stronie postępowania, lecz dopiero po jego prawomocnym zakończeniu nastąpi wykrycie mającego ją wykazać środka dowodowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2007 r., II CZ 5/07, LEX nr 278667). Środki dowodowe (dokumenty), na które powołuje się skarżący istniały przed prawomocnym zakończeniem sprawy, a zostały uzyskane później. W tym znaczeniu są to więc nowe środki dowodowe (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 1969 r., III PZP 63/68, OSNCP 1969 nr 12, poz. 208). Przez wykrycie nowego środka dowodowego (art. 403 § 2 k.p.c.) rozumieć należy także uzyskanie możliwości skorzystania ze środka dowodowego, o którego istnieniu strona w poprzednim postępowaniu zakończonym wyrokiem wprawdzie wiedziała, jednak nie mogła nań się powołać, nie wiedząc, gdzie się znajduje lub czy w ogóle da się odszukać (uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 1968 r., I CO 1/68, OSNCP 1969 nr 2, poz. 36; Nowe Prawo 1970 nr 4 z glosą M. Sawczuka oraz orzeczenie z dnia 10 listopada 1938 r., C.II. 905/38, Nowa Palestra 1939 nr 3, s. 135). Niemożność skorzystania w poprzednim postępowaniu z określonych środków dowodowych nie zachodzi, gdy istniała obiektywna możliwość powołania ich w tym postępowaniu, a tylko na skutek opieszałości, zaniedbania, zapomnienia czy błędnej oceny potrzeby powołania strona tego nie uczyniła (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 1999 r., II CKN 807/98, LEX nr 78214 oraz z dnia 14 lipca 2006 r., II CZ 43/06, LEX nr 445267). Gdyby się więc okazało, że dokumenty (środki dowodowe), które powołuje ubezpieczony w skardze o wznowienie postępowania, były przed uprawomocnieniem się orzeczenia przedmiotem jego uwzględnionych wniosków dowodowych, a dowód z nich nie został przeprowadzony wskutek ich nieuzyskania przez sąd, to byłaby też spełniona przesłanka wznowienia polegająca na niemożności skorzystania przez ubezpieczonego z tych środków dowodowych w poprzednim postępowaniu. Nie można bowiem twierdzić, że strona mogła skorzystać z określonych środków dowodowych, jeżeli nie uzyskał ich sąd po dopuszczeniu z nich dowodu na wniosek tej strony.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

